

Diakonisykepleier

– en ny spesialstilling i diakonale sykehus og institusjoner?

I artikkelserien om aktuelle stillinger innen diakonifeltet utenfor kirkelig tariffområde, ser vi denne gangen på modellen Diakonhjemmet sykehus i Oslo har landet på. I Diakonos nr 2/2008 presenterte vi de to sykehusdiakonene i Trøndelag, som begge er tilknyttet prestetjenesten/det kirkelige tilbudet på sykehuset. På Diakonhjemmet sykehus har de tatt utgangspunkt i sykepleietjenesten.

Det Diakonale sykehus i en postmoderne tid

Da Morten Skjørshammer ble ansatt som ny sykehusdirektør i 2000, var det med en tydelig bestilling fra ledelsen. Hva kan gjøres for å blankpusse de diakonale verdiene ved institusjonen? Kort tid etter ble prosjektet «Det diakonale sykehus i en postmoderne tid» etablert. Ansatte og ressurspersoner ble invitert med i en diskusjon om sentrale spørsmål om hva det innebærer å være et diakonalt sykehus i vår tid.

Av Jarle Klungrehaug

Det har ført til en bevisstgjøringsprosess i organisasjonen og mye av tenkningen er skriftliggjort i egne hefter

og på sykehusets hjemmesider www.diakonsyk.no, der en blant annet kan lese om hva diakoni og en diakon er, om sykehusets historiske røtter og kjerneverdier, om hvilke forventninger det er

knyttet til å møte eksistensielle behov hos pasienter og pårørende. I 2002 ble også «Diakoniråd» etablert som et viktig rådgivende organ for direktøren. Rådet er bredt sammensatt av nøkkelpersoner fra ulike profesjoner på sykehuset hvor verdispørsmål setes på dagsorden.

Ett av delprosjektene i «Det diakonale sykehus» ble å prøve ut en ny rolle ved sykehuset; diakonisykepleier. Ved sykehuset var det flere typer spesialsykepleiere, operasjon-, anestes-, kreft-, geriatri, o.s.v. Hvorfor ikke da også tenke seg en diakonisykepleier siden en ønsket å vektlegge diakonale verdier på sykehuset? I et pilotprosjekt fra 2004 fikk fire sykepleiere som var deltakere

Tre diakonisykepleiere (fra v.) Hanne Barbøl Vikebak, Elin Moen og Rebekka Andreassen Garcia. De mener at nærheten til pasienter og kolleger gjør det langt lettere å ta kontakt begge veier og å identifisere hvem som har spesielle behov og se hvilke behov en kan følge opp.

Fortellingen om «Den barmhjertige samaritan» står sentralt i prosjektet «Det diakonale sykehus». Billedkunstneren har illustrert historien med en rekke motiver som henger i inngangspartiet på sykehuset. Her ser vi to av bildene; «Den lidende Kristus» og «Herberget»

i prosjektet tittelen diakonisykepleiere, hvor 20 prosent av tiden deres skulle brukes til utvikling av verdi-, etikk- og diakonifaglige praksis. Høsten 2005 ble en 50 prosent stilling som Ledende diakonisykepleier etablert. Fra 2006 er stillingene blitt permanent og i dag er hele åtte diakonisykepleiere knyttet til ulike avdelinger ved sykehuset. Disse er underlagt Ledende diakonisykepleier Liv Berit Carlsen, som fra høsten 2008 fikk oppjustert stillingen til en 100 prosent stilling som sykehusdiakon/Ledende diakonisykepleier.

Hva gjør en diakonisykepleier?

I utgangspunktet jobber diakonisykepleierne i en vanlig klinisk sykepleierjobb på en sykehusavdeling. En dag i uken er

frigjort til arbeid med verdier / diakoni, og det er stiftelsen (Diakonhjemmet) som har frikjøpt denne arbeidstiden. Blant de viktigste funksjonene er å være samtalepartner, undervise kollegaer på sin avdeling og reflektere sammen om aktuelle verdispørsmål i hverdagen. Eksempler på dette kan være hvordan de møter døende pasienters behov, hvordan en snakker om eksistensielle spørsmål eller hvordan møte utfordringen med korridorpatienter og effektivitetskrav. Videre vil diakonisykepleierne være tilgjengelige og være en ekstra ressurs for pasienter og pårørende om livsspørsmål. Diakonisykepleierne er også kontaktperson for den frivillige besøkstjenesten ved avdelingen. Siden diakonisykepleierne kommer i tillegg

til øvrige pleiepersonale, vil de i større grad kunne sette av tid til enkeltpasienter i en ellers hektisk sykehushverdag.

I en samtale med seks av diakonisykepleierne like over påske kom det fram at de opplever det som en fordel å jobbe på enheten (sykehusposten) og ikke være tilknyttet kirketjenesten eller et eksternt kontor. Nærheten til pasienter og kolleger gjør det langt lettere å ta kontakt begge veier og å identifisere hvem som har spesielle behov og se hvilke behov en kan følge opp. Da blir det også mer naturlig for pasientene å ta opp spørsmål til diakonisykepleiere de omgås daglig enn å «bestille» noen utenfra.

På spørsmål om hvordan tjenesten burde organiseres opplevde alle at det var en fordel å samle tjenesten til én fast dag uken av praktiske grunner. Det gav mer ro og mulighet til å samles til felles undervisningsopplegg og veiledning, og i forhold til øvrig personale blir de en ekstraressurs disse dagene. Like fullt har de en opplevelse av å være diakonisykepleier hele tiden. De er opp-tatt av å fungere som rollemodeller og være pådrivere for en refleksjon rundt verdispørsmål fortløpende. Etter at stillingene har blitt innført, har de opplevd flere diskusjoner om verdispørsmål i avdelingene sammenlignet med tidligere, selv om det er en stor utfordring at det også på Diakonhjemmet er stor turnover i stillingene. Dermed er det behov for å vende tilbake til samme temaer med jevne mellomrom og starte prosesser med nye medarbeidere.

Det jobbes for tiden med et fagutviklingsopplegg for diakonisykepleierne, og flere av dem har diakonifaglig utdanning. Dette gir også noe lønnsmessig uttelling selv om de ennå ikke er kommet på linje med spesialsykepleiere – men det jobbes med den saken også. Ledende diakonisykepleier har hovedansvaret for dette.

Ledende diakonisykepleier

Liv Berit Carlsen

Carlsen har bakgrunn som sykepleier, høgskolelektor, sykepleievitenskap og er godkjent faglig veileder. Hun er

oppvokst i Skien med bakgrunn fra Metodistkirken. Hun har tatt diakonutdanning i Metodistkirken og er ordinert diakon og har vært biskopassistent der. Hun har vært i en årrekke ved Diakonhjemmet (Sykepleierhøgskolen og Sykehuset) og har vært medvirkende i prosessene ved innføring av primær-sykepleie og sykepleiefaglig veiledning på sykehuset. Hun var også sentral i utviklingen av prosjektet «Det diakonale sykehus» og fikk rollen som Ledende diakonisykepleier i 2005.

Sentrale oppgaver i denne funksjonen er å bidra til å styrke den verdibevisste faglighet og være pådriver for økt oppmerksomhet på eksistensielle behov og helhetlig omsorg. Dette konkretiseres ved å utarbeide fagutviklingsplaner i diakonisykepleie, lede og følge opp diakonisykepleierne ved å stimulere til individuelle handlingsplaner, lede gruppeveiledning og refleksjon, bidra til styrking av deres identitet og fagutøvelse og har ansvar for nyrekruttering til stillingene i samarbeid med enhetslederne. Videre organiserer hun tverrfaglig refleksjonsgrupper på Vindern psykiatriske (underavdeling av Diakonhjemmet) og deltar i sykepleieforum.

Sykehusdiakonens rolle

Fra september 2008 ble stillingen til Liv Berit Carlsen utvidet til også å være sykehusdiakon i halv stilling, og hun ble dermed landets tredje sykehusdiakon. Diakonstillingen kombineres med å

være ledende diakonisykepleier som samlet utgjør hel stilling. Sykehusdiakonen skal støtte og stimulere til verdig pasientbehandling og ha et kritisk øye til etablert praksis og iverksette endringsarbeid, kan vi lese i hennes stillingsbeskrivelse. Dette gjøres ved at hun veileder og underviser personale innen temaer diakoni, verdier, etikk og eksistensielle spørsmål. I forhold til pasienter og pårørende tilbyr hun samtaler, nær-
vær hos pasienter ved særlige behov (for eksempel hos døende og demente) og hun deltar i kirkelige handlinger som forbønn, nattverd, båretandakt og syning av døde i samarbeid med prestetjenesten ved sykehuset. En måte å stimulere til refleksjon har vært prosjektarbeid og sette i gang undersøkelser. To prosjekter hun har fulgt er «Verdier i praksis» og «Rett til utøvelse av livssyn ved innleggelse i sykehus». I tiden som kommer skal hun sammen med prest og fag- og forskningssykepleier kartlegge hvordan pasienter dør på Diakonhjemmet sykehus, og det er etablert verdiforum for enhetsledere.

En nettverksrolle er å ha kontakt med diakontjenesten i lokalmenighetene, og lede frivillighets- og Røde Kors besøkstjenesten ved sykehuset. Hun deltar også i Skandinavisk diakonalt hospicenettverk. Ellers er hun sekretær i Diakonirådet og representerer sykehuset i samarbeid med stiftelsen vedrørende diakoni og verdier, er blant annet med å arrangere Diakonens dag hvert år i april.

I samtalen med sykehusdiakonen slår hun et slag for diakonisykepleierrollen og denne måten å organisere det diakonale og verdimessige arbeidet på kontra å knytte det til en kirkelig betjening og prestetjeneste. Det kan være mer naturlig og legitimt å få det til i en organisasjon som har en diakonal målsetting i utgangspunktet.

Ledende diakonisykepleier ved Diakonhjemmets sykehus Liv Berit Carlsen med bakgrunn som sykepleier, høgskolelektor, sykepleievitenskap og er godkjent faglig veileder.